

ศุภมาส ภูมิขัตติวงษา

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

นางสาวอรจิรา ไชยประพาย
นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
■ กระบวนงาน	
- งานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อจากระบบการดูแลช่วยเหลือ	1

กระบวนการงาน

1. ชื่อกระบวนการงาน

งานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อจากระบบการดูแลช่วยเหลือ

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคลที่มีปัญหาซับซ้อนหรือจากการส่งต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย
- 2.3 เพื่อประเมิน สํารวจ วิเคราะห์ สภาวะสุขภาพจิตด้วยวิธีการทางจิตวิทยากับนักเรียน
- 2.4 เพื่อให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม และบำบัดครอบครัว
- 2.5 เพื่อปรับพฤติกรรม พัฒนาสภาวะทางจิตใจ สังคม อารมณ์ ส่งเสริมพัฒนาการในระดับเบื้องต้น
- 2.6 ให้การดูแลช่วยเหลือกลุ่มเด็กพิเศษ เช่น เด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กสมาธิสั้น เด็กออทิสติก เด็กที่มีปัญหาพร่อง เป็นต้น
- 2.7 เพื่อส่งเสริม ป้องกัน ฝ่าระวัง แก้ไขปัญหาพฤติกรรม สุขภาพจิตของนักเรียนด้วยเครื่องมือและกระบวนการทางจิตวิทยาเบื้องต้น

3. ขอบเขตของงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครบวงจรได้มาตรฐาน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไข้ปัญหา การจัดกิจกรรมพัฒนาและการส่งต่อ

4. คำจำกัดความ

- 4.1 รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ข้อมูลด้านสุขภาพ ความสามารถพิเศษ ฯ
- 4.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การจัดกลุ่มนักเรียนตามฐานข้อมูลรายบุคคล เป็นกลุ่มปกติ กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มเสี่ยง
- 4.3 การจัดกิจกรรมป้องกัน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนกลุ่มปกติ เพื่อป้องกัน และสร้างความเข้มแข็ง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันความเสี่ยงของนักเรียน เช่น บ้านหลังเรียน
- 4.4 การจัดกิจกรรมแก้้ปัญหา หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาต่างๆ ตามสภาพปัญหา เช่น การระดมทุนเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กขาดแคลน การเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อนที่ปรึกษา
- 4.5 การจัดกิจกรรมพัฒนา หมายถึง กิจกรรมที่จัดเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตามศักยภาพตามโครงการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานส่งเสริม
ความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

4.6 การส่งต่อ หมายถึง กิจกรรมที่จัดเพื่อนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษหรือมีปัญหา
เป็นพิเศษ ที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงาน หรือบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น
จิตแพทย์ ศิลปิน หรือหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

5. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

5.1 ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณี 4 กลุ่มโรค (สมาธิสั้น เรียนรู้ช้า
บกพร่องทางสติปัญญา และออทิสติก)

1. สถานศึกษาคัดกรองนักเรียนตามขั้นตอนการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

2. แจ้งนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อพบนักเรียนกลุ่ม
เสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา

3. คัดกรอง ประเมิน ทดสอบ ด้วยกระบวนการทางจิตวิทยา

4. เด็กไม่เข้าเกณฑ์กลุ่มเสี่ยง นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ครู ผู้ปกครอง ร่วมกันส่งเสริมและป้องกันนักเรียน

5. เด็กเข้าเกณฑ์กลุ่มเสี่ยง แจ้งครู และผู้ปกครอง

6. จัดทำหนังสือจากเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อส่งต่อ ประสานงานกับโรงพยาบาล

7. ผู้ปกครองนำเอกสารจากเขตพื้นที่การศึกษาติดต่อกับโรงพยาบาล เพื่อพบแพทย์หรือ
ผู้เชี่ยวชาญ

8. ผู้ปกครองนำเอกสารการประเมิน การทดสอบที่ได้รับจากโรงพยาบาลส่งเขตพื้นที่
การศึกษา

9. นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำเอกสารการประเมิน
การทดสอบที่ได้รับจากผู้ปกครองแจ้งกับโรงเรียน

10. นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ครู ผู้ปกครอง
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกันในการปรับพฤติกรรม กระตุ้นพัฒนาการ ให้คำปรึกษาครูและผู้ปกครอง
เป็นต้น

5.2 ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน กรณี ปัญหาเรื้อรัง

1. ผู้บริหาร หรือครู รับแจ้งเรื่องจากสถานศึกษา แล้วแจ้งนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำ
สำนักงานเขตพื้นที่

2. แจ้งศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. แจ้งสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

4. นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาติดตามการดูแลช่วยเหลือ
ร่วมกับสหวิชาชีพ

5. จัดทำ จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานไป
ยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง

5.3 ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน กรณี ล่วงละเมิดทางเพศ

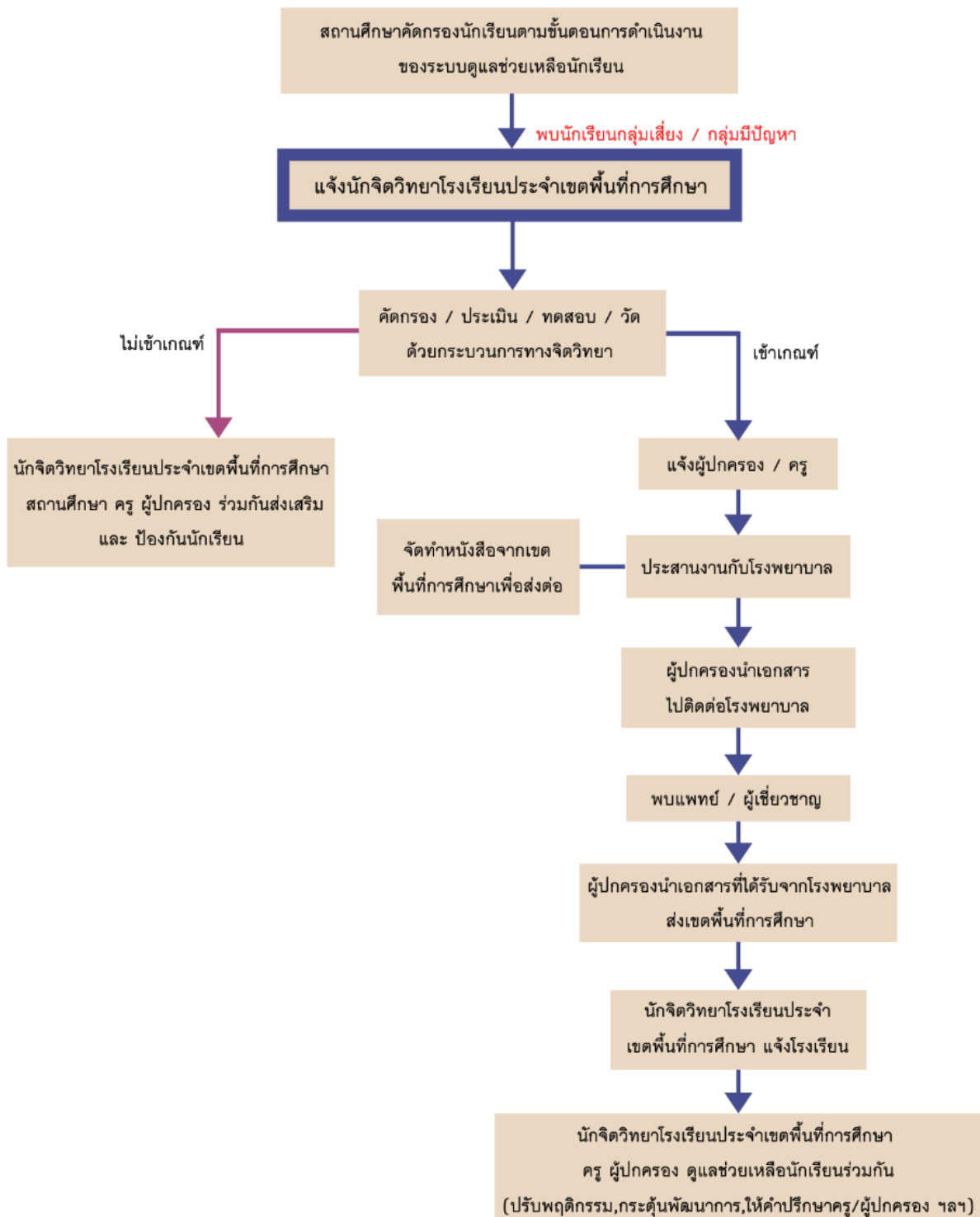
1. ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับแจ้งเหตุ หรือประสบเหตุนักเรียนถูกล่วงละเมิดทางเพศ
2. ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น ประเมินปัญหาสถานการณ์
3. แจ้งผู้ปกครองหรือผู้ดูแล
4. แจ้งศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
5. ดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกาย จิตใจ ให้คำปรึกษาแก่เด็กนักเรียน พร้อมประเมินสถานการณ์
6. แจ้งและประสานงานการส่งต่อทีมสหวิชาชีพ
7. ให้การคุ้มครอง ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน
8. จัดทำ จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง

5.4 ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน กรณี ใช้สารเสพติด

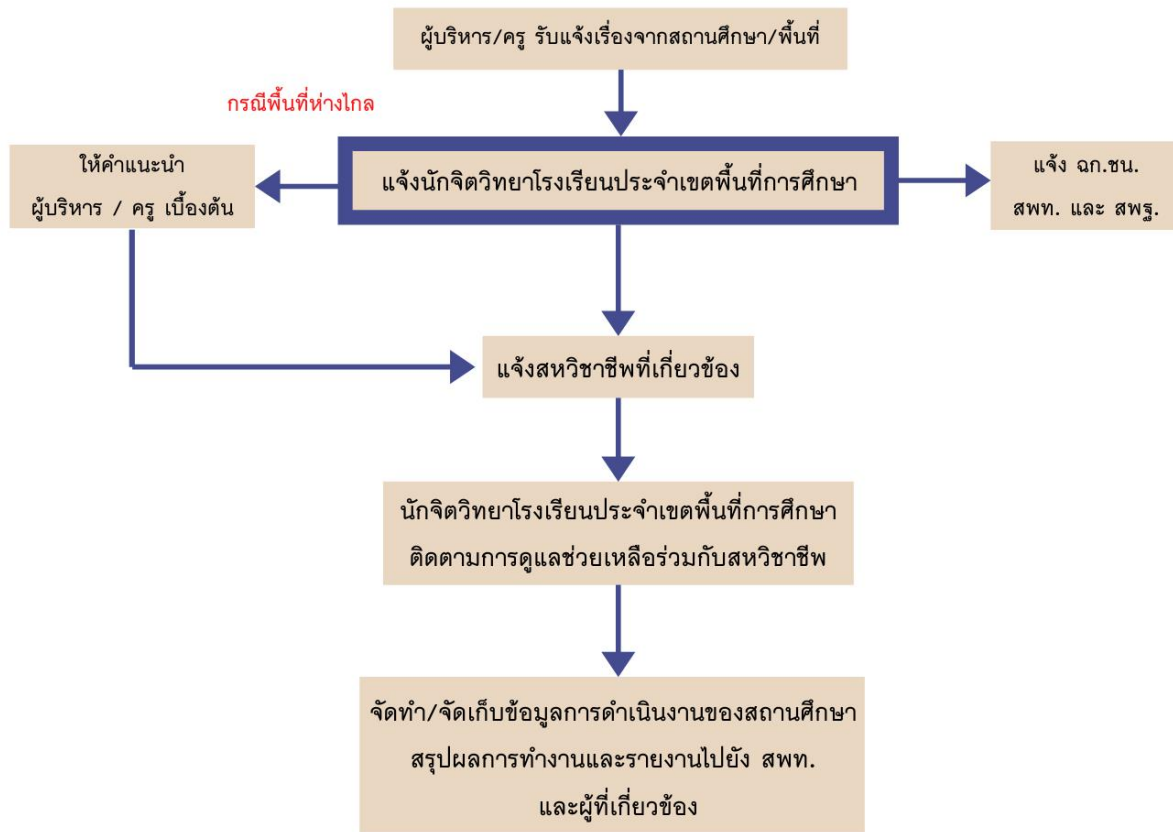
1. สถานศึกษาสังเกต ทำการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงใช้สารเสพติด
2. แจ้งนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แจ้งผู้ปกครองหรือผู้ดูแล
3. นักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคัดกรอง ประเมิน ทดสอบ ด้วยกระบวนการทางจิตวิทยา
4. ประสานงานกับทีมสหวิชาชีพ
5. เมื่อพบว่านักเรียนอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ร่วมหาวิธีสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด
6. เมื่อพบว่านักเรียนอยู่ในกลุ่มที่ใช้สารเสพติด ถ้าไม่รุนแรง นำนักเรียนเข้าสู่กระบวนการการให้คำปรึกษา ถ้ารุนแรงนำนักเรียนเข้าสู่กระบวนการบำบัด โดยประสานงานกับโรงพยาบาล ในบางกรณีอาจมีการนำเด็กเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
7. จัดทำ จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานของสถานศึกษา สรุปผลการทำงานและรายงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง

6. Flow Chart การปฏิบัติงาน

6.1 ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณี 4 กลุ่มโรค (สมาธิสั้น เรียนรู้ช้า บกพร่องทางสติปัญญา และออทิสติก)

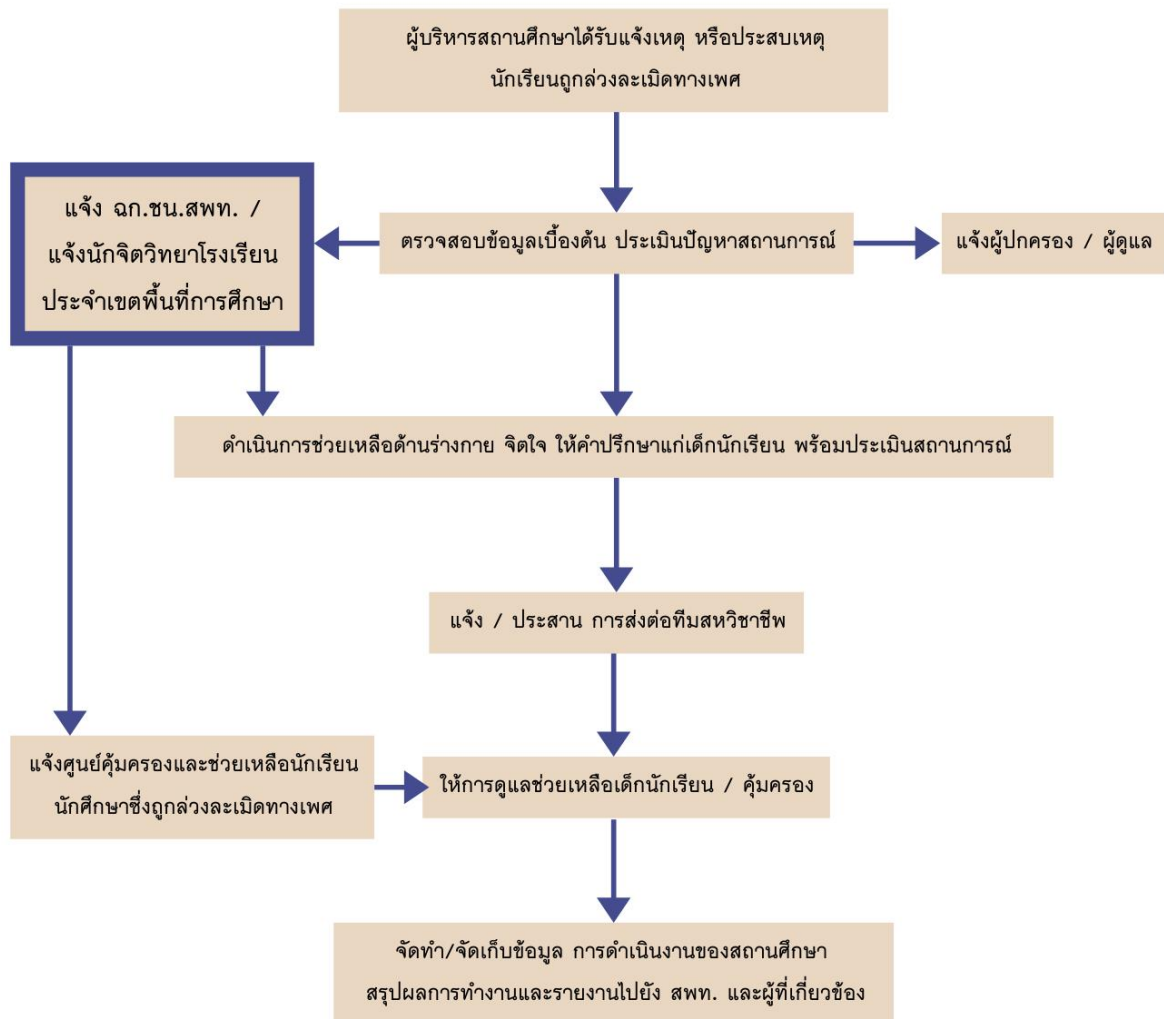

6.2 ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน กรณี ปัญหาเร่ร่อน

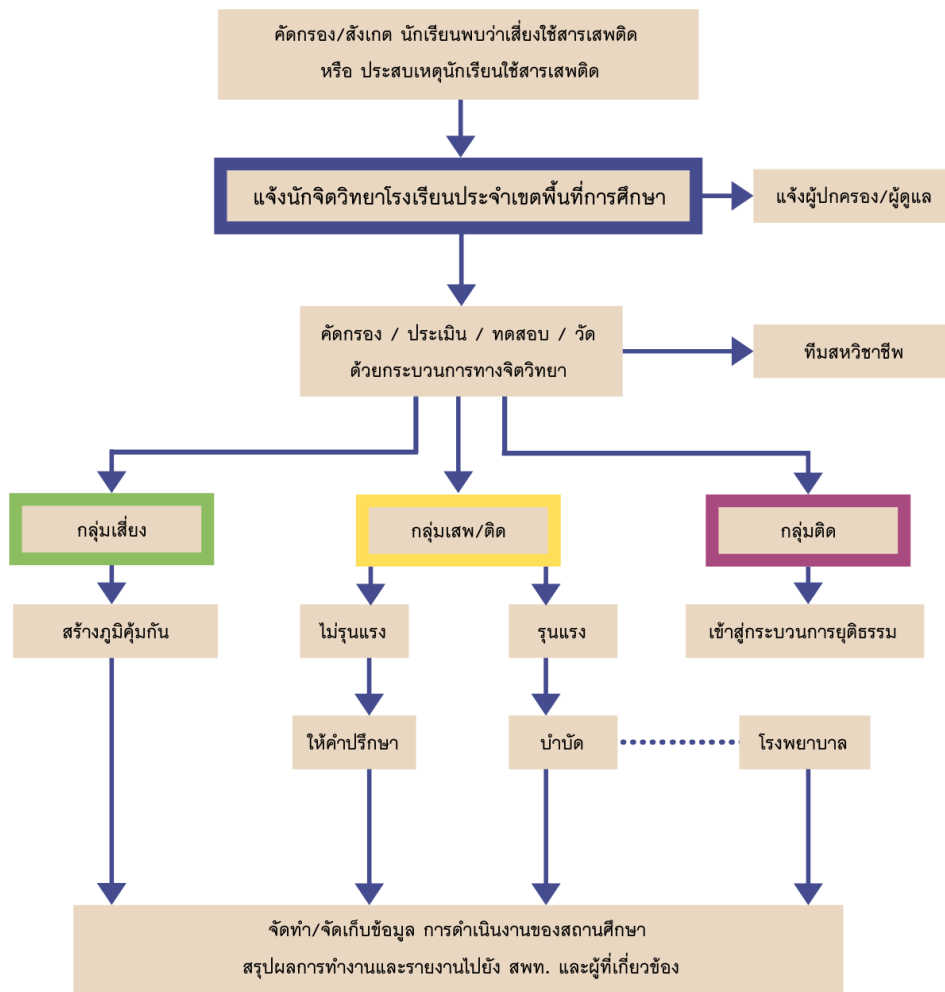

หมายเหตุ : กรณีปัญหาเร่ร่อน หมายถึง ขาดตัวตาย ทำร้ายตัวเอง ทำร้ายผู้อื่น กลั่นแกล้ง หลงผิด หนีแว่ว ประสาทหลอน ชักเกร็ง ติดเชื้อ HIV

6.3 ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน กรณี ล่วงละเมิดทางเพศ

6.4 ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน กรณี ใช้สารเสพติด

7. แบบฟอร์มที่ใช้

- 7.1 แบบบันทึกกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน
- 7.2 แบบคัดกรองนักเรียน S.D.Q
- 7.3 แบบรายงานผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

8. เอกสาร/หลักฐานอ้างอิง

- 8.1 คู่มือหลักสูตรการพัฒนานักจิตวิทยาโรงเรียน
- 8.2 คู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน